

# DEN SMÅLÄNDSKA MODELLEN



**Värnamo, Gnosjö och så Gnosjö igen. För tredje året i rad går förstaplatsen i Fokus stora integrationsrankning till Småland. Landskapet dominerar dessutom tio i topp-listan. Hur bär de sig åt?**

AV CLAES LÖNEGÅRD (TEXT) OCH ANDREAS APELL (FOTO), ÄLMHULT

I hörnet sitter en politisk flykting från Vitryssland, rädd för att uppge sitt namn. Bredvid honom en kille från Rumänien som dragit nytta av den fria rörligheten inom EU. Det är thailändskor, gifta med svenska män. Tyska familjer som söker lugnet i den svenska naturen. Arbetskraftsinvandrade, högutbildade indiskor. En kinesisk mor och hennes två döttrar som arbetar på ortens enda kina-krog. Och så personer på flykt undan krig, flyktingar från Irak, Afghanistan, Somalia och Kongo.

Som ett tvärsnitt av Invandrarsverige

sitter de samlade i en av Haganässkolans datorsal. Det är samhällskunskapsundervisning för invandrare i småländska Älmhult.

Inga tecken på en integrationsprocess i förfall, på underkvalificerade lärare och meningslösa övningar. Inget förvar, som integrationsminister Nyamko Sabuni i förra veckan liknade SFI (Svenska för invandrare) vid.

– Människor sitter där år ut och in utan att det händer något, sa Sabuni och talade om reformer.

I Haganässkolan skrattar studenterna

och konverserar med varandra. De flesta börjar få grepp om språket nu. I nästa stund lyssnar de uppmärksamt på när läraren Bertil Sandell förklarar betydelsen av några krångliga ord.

När Fokus för tredje gången undersöker integrationen i Sveriges kommuner är det inte Älmhult som hamnar överst i rankingen.

Vinner gör Gnosjö, en annan småländsk kommun. För andra året i rad. Även första året Fokus genomförde sin integrationsrankning, 2006, placerade sig en småländsk kommun på första plats. Då var det ▶

► Värnamo. En fungerande arbetsmarknad är den gemensamma nämnaren.

Anledningen till Gnosjö's framgångar är enkel: kommunen har den överlägset högsta sysselsättningsgraden bland utlandsfödda. Faktum är att Gnosjö är den enda kommunen i Sverige där utrikes födda har en högre sysselsättningsgrad än svenskfödda. Det i en kommun med många invandrare, framför allt från Vietnam.

Knivsta, beläget mellan Uppsala och Stockholm, kommer tvåa på årets lista men har inte alls lika många invandrare. Däremot en mycket hög sysselsättningsgrad bland de utlandsfödda som bor där. De invandrade Knivstaborna har dessutom få sjukdagar och relativt hög inkomst.

Gemensamt för Gnosjö och Knivsta är alltså att de är bra på att få in invandrare på arbetsmarknaden, men också att de tar emot få flyktingar i förhållande till deras befolkning. Båda är klart sämre än genomsnittet.

Motsatsen utgörs av kommuner som Södertälje och Nora. Kommuner som hamnar högt upp på integrationsrankningen, på plats fem respektive nio, i huvudsak eftersom de tar emot många flyktingar. Samtidigt är arbetslösheten bland invandrarna mycket högre i dessa kommuner.

De kommuner som är bra på integration ur några aspekter är ofta sämre sett ur andra.

Antingen har de en hög andel invandrare och tar emot många flyktingar, men är sämre på områden som arbete, inkomst och hälsa. Eller tvärtom.

Men det finns ett undantag. En kommun som klarar av den svåra balansgången: Älmhult, som intar fjärdeplatsen trots att orten är långt ifrån bäst på vare sig flyktingmottagning, sysselsättning eller hälsa. Den enda kommunen som är bland de 100 bästa, klart bättre än genomsnittet, oavsett vilken variabel som mäts.

**VAD ÄR DET SOM GÖR** att just Älmhult kan ta emot många flyktingar samtidigt som invandrarna där klarar sig bättre på arbetsmarknaden än på många andra orter? Med drygt 15 000 invånare och en yta lite mindre än Öland framstår Älmhult som en rätt typisk svensk kommun. Det är skog, skog och så en tätort. I hjärtat ligger ett enormt varuhus. Och flera kolosser ligger insprängda bland villorna, flerfamiljshusen och de fulla parkeringsplatserna. På alla står det Ikea.

Älmhult är visserligen Carl von Linnés hemtrakter, men det är inte den gamle vetenskapsmannen, utan möbelfabrikören Ingvar Kamprad som har påverkat samhället mest.



**Ikea-land.** I Älmhult kretsar allt kring möbelfjätten. Tyske Andrea Schroeder (till vänster), som hämtar fyraåriga dottern Anna på förskolan, kom hit när maken fick anställning på Ikea.

1958 öppnade Ikea sitt varuhus i Älmhult, det första i världen. I dag är Ikea ett världsomspännande mångmiljardföretag. 3 500 av dess anställda arbetar i Älmhult, i tolv olika bolag. Här finns allt: utveckling, inköp, lager, distribution. Och så görs den klassiska katalogen här.

Ett sådant maskineri kräver internationell specialistkompetens. Just detta är en viktig pusselbit om man vill förstå integrationen i Älmhult. Inte bara att företaget rekryterar utomlands: kineser, tyskar, amerikaner, ryssar. Många är specialister, vilket kan förklara att genomsnittslönen i Älmhult faktiskt är högre hos personer födda utanför landets gränser än hos dem som är födda i Sverige. Så ser det bara ut i 18 av Sveriges 290 kommuner.

Ikea har också ett eget integrations-team som arbetar med att få de anställda utifrån och deras familjer att trivas. De fixar tillstånd, bostäder och dagisplatser. De anordnar kinesiskt nyårsfirande och indiska matkvällar i det egna aktivitetshuset. Inte helt olikt integrationsminister Nyamko Sabunis förslag i förra veckan om att inrätta lokala integrationscentrum som skulle drivas av civilsamhället.

Alla invandrare i Älmhult är dock inte en del av Ikea-familjen. Inte de indiska it-konsulterna, som arbetar åt företaget men inte är anställda. Och inte flyktingarna som placeras här.

Kommunens eget integrationsarbete är därför en minst lika viktig del.

Bertil Sandell, som inte bara undervisar i samhällskunskap utan också samordnar kommunens integrationsarbete, menar att deras arbetssätt börjar bli vältrimmat nu.

– Vår modell är ganska unik, säger han. I Älmhult sker det arbetet i nära samarbete med en uppsjö myndigheter och organisationer: komvux, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket, facken och det lokala näringslivsbolaget.

För den som kommunplaceras i Älmhult, som i nästan varje fall har beviljats uppehållstillstånd och ofta själv valt att komma dit för att de känner någon där, väntar en intensiv period.

Redan första dagen är det möte med flyktinghandläggaren och rundtur i kommunen. Mycket information som ska gås igenom. Så funkar brandvarnaren, här slänger du soporna. De får tid hos vårdcentralen. Besöker apotek, bibliotek och polis. Det är trötta personer som kryper till sängs för att sova sin första natt i Älmhult.

Andra dagen är Bertil Sandell där och tar med dem på en rundtur på Haganäs-skolan. De kartlägger personens bakgrund och lägger upp svenskundervisningen tillsammans.

Inom några dagar har varje person en individuell introduktionsplan utifrån sina behov och önskemål. Därefter börjar det hårda arbetet för att komma in i det svenska samhället.

– En del hävdar att man ska vara ute och praktisera samtidigt som man läser SFI. Vi gör inte så. Personerna ska ha en bra språklig grund när de kommer ut i arbetslivet. Det krävs, säger Sandell.

På så sätt kan studenterna koncentrera sig helt på SFI-studierna under den första tiden, med följd att de

**Flyktingmottagande**

Södertälje har uppmärksammat stort för att de tagit emot fler irakiska flyktingar än hela USA. Men i Sverige har både Sorsele och Dorotea i Västerbotten tagit emot fler flyktingar än Södertälje i förhållande till sin befolkningsstorlek.

klarar kurserna mycket snabbare. Dessutom får de ut mer av sina kommande praktikplatser, som annars kan bli mycket ensamarbete.

Dessutom är det inte vilka praktikplatser som helst som duger åt Sandell.

– Jag försöker åstadkomma praktik på platser där det finns möjlighet till anställning. Då lägger man upp det som en utbildningspraktik där målet är anställningsbarhet, säger Sandell.

**ÄLMHULT VISAR EN SIDA** av hur den svenska integrationsprocessen ser ut i praktiken. Men skillnaden mellan kommunerna är stor. På vissa ställen är integrationsstrategin rent motsatt den i Älmhult.

Göteborg är ett sådant exempel. Där försöker kommunen kombinera SFI med yrkespraktik från allra första början. De nyinvandrade får syssla med fordon, teknik, barn eller serviceyrken, beroende på bakgrund och önskemål. Svenskundervisningen sker på halvfart. Filosofin är att de lär sig svenska snabbare så, om utbildningen också känns rolig och meningsfull.

I Malmö är det något helt annat som står i centrum för integrationen. Där har de utvecklat ett valideringscentrum för att ta vara på invandrarnas kompetens. Ekonomer ska inte behöva köra taxi, civilingenjörer inte städa trapphus. Problemet för många som kommer till Sverige är att de saknar universitetsbetyg eller yrkesbrev. Inget som kan bevisa deras bakgrund. I Malmö får de hjälp att ta fram en meritportfölj. På köpet får de träna sin svenska. I slutändan ska de lättare på jobb.

Och så finns det kommuner som Bot-



**På egen hand.** Poonam Sharma (till vänster) som invandrat från Indien och Christelle Jumba (till höger) som flytt från Kongo lär sig simma. På dagarna läser de SFI tillsammans.

## »Vi vinner nog inte nästa år«

För andra året i rad tar Gnosjö första platsen i Fokus integrationsrankning. LarsÅke Magnusson (kd) är kommunstyrelsens ordförande i Gnosjö.

### Varför är ni så bra på integration?

– Man hade kunnat gissa att det skulle se annorlunda ut i år eftersom vi har den högsta arbetslösheten i hela Jönköpings län.

– Men jag tror att mycket ligger i att vi har haft en mycket målmedveten SFI-undervisning som har lett till att många människor som kommer till Gnosjö, både invandrare och flyktingar, får en bra start. SFI:s arbete här i Gnosjö ligger i framkant. Jag pratade med en grannkommun i dag. Där startar man ett projektarbete för att lära människor med invandrabakgrund det mest basala, som att leva i en svensk kommun. Det finns redan i dag i vårt SFI-arbete.

### Skulle er modell också fungera i storstäderna?

– Jag vet inte. Mycket hänger på nätverk mellan utbildare, offentlighet och näringsliv, där man ser möjligheter i invandrare, inte problem. Där tror jag den lilla kommunen som Gnosjö har en fördel jämfört med större städer. Just det nätverket som har funnits sedan långt tillbaka, den så kallade Gnosjöandan, där man bryr sig om varandra och där man tar tillvara på möjligheter ligger bakom en del av det här.

– Vi ser till exempel vad som händer uppe i Södertälje. De har ett jättebra integrationsarbete men segregationen blir större i och med att det är så många utan arbete.

### Påverkar finanskrisen ert integrationsarbete?

– Jag det gör det. Fler personer blir utan arbete och då drabbas även dem som är utrikes födda. Den sociala samvaron som ett arbete innebär riskerar att försvinna när du blir arbetslös. Därför startade vi i förra veckan mötesplatser där människor som är arbetslösa får komma och träffa andra arbetslösa, men också träffa utbildare och delta i aktivitetsåtgärder. Och där



tror jag att vi som liten ort återigen drar fördel.

### Blir det ändå inte de med utländsk bakgrund som först blir av med jobben?

– Absolut, det finns en stor risk för det. Men vi vill försöka motverka det på något vis. Det gör vi genom att ge dem en bra start i samhället med utbildning i samhällskunskap. Även när vi har en hög arbetslöshet så är människorna inte anonyma på en liten ort, det motverkar utanförskap och isolering.

### Vinner ni integrationsrankningen även nästa år?

– Nej, jag tror inte det. Jag tror att när marknaden börjar vända ned så vänder den fortare i Gnosjö. Det har vi erfarenhet av från den förra krisen. ■

kyrka, där man förkastar begreppet integration. I stället talas det enbart om demokrati, icke-diskriminering och lika-behandling. Invandrarna ska inte anpassa sig efter svenskarna. Inte i Sveriges näst mest invandratäta kommun, där mer än en tredjedel av invånarna är födda utomlands. Botkyrka var också tidigt ute med speciella SFI-kurser anpassade efter olika yrkesbakgrunder. Resultatet är att en läkare som kommer till Sverige kan börja arbeta i vården inom tre år, i stället för sju år som det var tidigare.

Så ser det ut i Sverige för de drygt

20 000 personer som just nu befinner sig i så kallad introduktion. Olika förutsättningar, men också skilda synsätt. I vissa kommuner ligger SFI på entreprenad, i andra är den kommunal. Antalet SFI-lektioner kan vara dubbelt

### Bottenligan

Sämst på integration är den stora men glesbefolkade västerbottniska kommunen Vilhelmina, där endast fyra procent av invånarna är födda utomlands. Därefter kommer Mellerud i Västra Götaland och värmländska Eda.



så många på en ort jämfört med en annan. Och så finns det kommuner som inte tar emot några flyktingar alls.

Det enda konstanta är kommunernas ersättning från staten: en engångssumma på 189 400 kronor per vuxen. Och 20 000 kronor extra för varje person som får arbete, praktik eller klarar SFI. En morot som bara visar målet, inte vilken som är vägen att gå.

I HAGANÄSSKOLANS DATORSAL, där informationssökning står på schemat, märks det att det är ont om jobb i Älmhult precis

som på alla ställen. Trots det hittar någon platsannons från Ikea, andra finner lediga tjänster som säljare, barnskötare och bärplockare. Lärarna får styra bort sina studenter från de allra svåraste. Kronofogden är kanske i tuffaste laget. Och chefsjobben får vänta.

Framför en skärm sitter Christelle Jumba och Poonam Sharma. Arbetsökandet är klart för dagen och de börjar entusiastiskt prata om kvällens simning. Tillsammans håller de på att lära sig simma, helt på egen hand. Ibland tar engelskan över när ordföräden sinar.

Christelle Jumba kom ensam till Sverige från östra Kongo för två år sedan. Hon fick lämna alla hon kände och allt hon hade bakom sig. Inklusiva sina betyg. Universitetsstudierna i biokemi är som bortkastade. Hon måste börja om.

Poonam Sharma har redan varit här i snart fyra år. Hennes man fick en konsulttjänst åt Ikea och familjen lämnade Indien. Hon lämnade sin anställning på ett försäkringsföretag. Än har hon inte hittat något nytt arbete i Sverige.

Samtalet övergår snart i Melodifestivalen. Läraren Marianne Sthen promenerar

förbi och Poonam petar till Christelle.

– Vi vill börja sjunga och spela, säger Christelle.

– Jättebra, det ska jag försöka fixa, svarar Marianne.

Nöjda vänder sig kvinnorna till klasskompisen Andrea Schroeder på stolen bredvid.

– Vill inte du också vara med?

– Vad ska jag sjunga: »Små grodorna, små grodorna är lustiga att se«, säger den tyska kvinnan och alla bryter ut i skratt.

Också hon är här på grund av Ikea. *texten fortsätter på sidan 30* ►

# Bäst på integration

Fokus har rankat Sveriges kommuner ur ett integrationsperspektiv. Samtliga 290 kommuner har rangordnats utifrån sju olika kriterier. Den totala placeringen är en sammanvägning av de sju kriterierna.

RESEARCH GUSTAF BLOMBERG OCH JON TILLEGÅRD

KOMMUN	Rankning <sup>1</sup>	Andel utlandsfödda <sup>2</sup>	Flyktningmottagande <sup>3</sup>	Relativ sysselsättning <sup>4</sup>	Absoluta ohälsotal <sup>5</sup>	Relativa ohälsotal <sup>6</sup>	Relativ inkomst <sup>7</sup>		
GNOSJÖ	1	(1)	20	203	1	1	48	261	168
KNIVSTA	2	(15)	153	233	2	18	5	59	67
HYLTE	3	(8)	45	73	23	6	19	92	143
ÄLMHULT	4	(22)	69	83	31	33	24	100	17
SÖDERTÄLJE	5	(3)	3	3	116	163	127	188	274
EKSJÖ	6	(45)	189	68	85	75	23	46	6
BJURHOLM	7	(5)	244	95	142	5	1	1	289
VAGGERYD	8	(4)	61	43	6	9	41	226	174
NORA	9	(49)	136	11	181	186	16	18	25
BOTKYRKA	10	(2)	2	24	43	42	170	231	283
OCKELBO	11	(142)	239	133	78	31	43	27	8
SALEM	12	(7)	46	137	8	14	29	156	221
VÄRNAMO	13	(6)	40	101	4	4	44	262	181
LEKEBERG	14	(234)	289	260	27	15	128	66	2
OSKARSHAMN	15	(38)	148	236	33	13	37	34	74
MORA	16	(61)	264	277	65	32	25	16	16
DOROTEA	17	(40)	257	2	259	198	9	9	284
BOLLEBYGD	18	(79)	205	269	7	12	70	155	26
OLOFSTRÖM	19	(43)	26	38	77	11	239	212	18
ARJEPLOG	20	(69)	200	287	39	2	76	65	75
SÖDERKÖPING	21	(71)	269	185	52	27	36	32	50
UPPVIDINGE	22	(34)	67	45	56	25	98	133	151
HÅBO	23	(14)	76	266	3	7	145	218	77
LJUNGBY	24	(23)	70	131	16	10	148	219	80
ANEBY	25	(31)	187	124	93	105	45	52	20
VÄRGÅRDA	26	(47)	161	19	51	101	90	117	116
VALLENTUNA	27	(12)	92	204	5	20	65	216	189
MALÅ	28	(19)	270	163	87	30	17	3	269
GÄLLIVARE	29	(98)	229	176	136	110	31	21	24
KUNGSBACKA	30	(54)	233	285	14	26	28	154	63
LYCKSELE	31	(24)	243	27	146	115	32	12	185
UPPLANDS-BRO	32	(10)	18	110	18	34	193	172	245
STORUMAN	33	(152)	286	290	119	21	21	8	127
BURLÖV	34	(17)	5	20	131	119	163	134	273
ÄLVSBY	35	(130)	266	63	240	212	3	4	107
UPPLANDS VÄSBY	36	(16)	12	152	19	44	157	235	232
ÄLVDALEN	37	(126)	273	263	195	146	2	2	136
GNESTA	38	(65)	155	216	36	23	150	84	85
LUDVIKA	39	(147)	116	90	198	148	153	76	3
FINSPÅNG	40	(87)	97	119	121	80	94	145	27
ÖSTERÅKER	41	(29)	80	241	11	37	84	209	150
SUNDBYBERG	42	(13)	7	108	24	77	116	260	268
VAXHOLM	43	(41)	140	245	9	17	26	139	280
TROSA	44	(46)	100	171	10	8	191	237	134
ÖCKERÖ	45	(108)	283	282	47	73	7	24	198
UMÅ	46	(70)	149	174	97	145	33	71	88
SURHAMMAR	47	(133)	28	29	151	188	247	180	11
STRÅNGNÄS	48	(50)	102	155	59	54	99	149	99
HALLSTHAMMAR	49	(96)	31	6	221	238	250	158	36
LUND	50	(48)	36	161	126	142	13	203	131
LJUSDAL	51	(32)	237	126	127	43	30	29	226
VALDEMARSVIK	52	(225)	250	207	182	128	92	45	5
ROBERTSFORS	53	(143)	271	172	112	88	47	20	133

KOMMUN	Rankning <sup>1</sup>	Andel utlandsfödda <sup>2</sup>	Flyktningmottagande <sup>3</sup>	Relativ sysselsättning <sup>4</sup>	Absoluta ohälsotal <sup>5</sup>	Relativa ohälsotal <sup>6</sup>	Relativ inkomst <sup>7</sup>		
VANSBRO	54	(127)	284	283	102	16	126	43	40
YDRE	55	(209)	241	205	105	109	95	99	12
MÖNSTERÅS	56	(41)	209	227	71	24	149	77	78
MULLSJÖ	57	(53)	186	114	58	91	85	104	124
ÖSTERSUND	58	(88)	246	186	68	64	77	25	196
TORSÅS	59	(128)	216	243	189	141	56	23	21
KUMLA	60	(68)	130	22	123	174	124	83	148
SOLNA	61	(28)	10	201	37	84	82	279	251
LOMMA	62	(129)	207	265	54	76	14	183	86
HABO	63	(132)	240	159	42	176	20	113	120
SÄVSJÖ	64	(153)	110	9	158	211	80	142	158
HUDDINGE	65	(9)	6	44	40	108	119	267	285
BODEN	66	(64)	242	129	106	55	86	19	216
SORSELE	67	(27)	226	1	285	286	88	13	262
FALKÖPING	68	(144)	173	67	125	139	40	85	177
STENUNGSUND	69	(56)	171	251	32	53	46	165	163
VINDELN	70	(26)	262	223	44	3	106	51	275
SANDVIKEN	71	(137)	129	32	180	193	52	86	106
EKERÖ	72	(25)	151	262	13	39	39	192	234
HANINGE	73	(36)	17	162	29	56	186	227	266
SÖLVESBORG	74	(59)	127	183	114	45	136	89	109
ORSA	75	(60)	213	21	265	246	11	7	249
ESKILSTUNA	76	(74)	21	12	177	223	177	206	135
LERUM	77	(62)	165	173	28	69	69	163	201
NÄSSJÖ	78	(37)	108	25	110	125	78	123	258
VELLINGE	79	(178)	210	286	137	199	6	93	41
HÄRJEDALEN	80	(105)	232	211	160	100	22	15	211
VETLANDA	81	(83)	122	120	53	70	107	164	172
SOLLENTUNA	82	(11)	25	178	17	36	51	270	286
JÖCKMOKK	83	(181)	201	167	219	217	8	10	193
ÖVERTORNEÅ	84	(93)	9	117	209	78	228	245	54
LILLA EDET	85	(190)	65	145	103	106	234	147	22
HÖGSBY	86	(66)	81	4	280	275	151	47	164
JÄRFÄLLA	87	(18)	13	134	25	29	182	273	282
MARKARYD	88	(76)	39	53	154	150	161	146	138
GAGNEF	89	(231)	255	261	74	74	147	88	32
HJO	90	(228)	252	253	115	118	121	105	9
VÄNERSBORG	91	(121)	164	80	104	94	117	102	171
LINDESBERG	92	(161)	118	40	218	251	108	48	65
BOXHOLM	93	(171)	272	58	184	215	73	96	23
SVALÖV	94	(77)	90	47	132	173	141	101	153
NYNÄSHAMN	95	(92)	75	184	55	28	168	157	223
SOTENÄS	96	(139)	214	252	92	22	89	56	231
VÄXJÖ	97	(55)	56	39	76	151	68	232	247
AMÅL	98	(72)	137	74	229	170	60	63	104
PAJALA	99	(230)	79	237	266	180	35	22	76
STRÖMSUND	100	(123)	220	96	255	233	10	5	240
FALUN	101	(100)	198	160	94	104	81	136	102
VÄRMDO	102	(52)	96	228	15	86	114	257	123
TYRÖS	103	(42)	52	219	21	47	113	254	248
VÄNNÄS	104	(114)	280	224	70	40	111	55	207
MÖLNDAL	105	(89)	64	141	45	132	120	207	178
SOLLEFTEÅ	106	(182)	231	31	254	229	83	42	53

KOMMUN	Rankning <sup>1</sup>	Andel utlandsfödda <sup>2</sup>	Flyktningmottagande <sup>3</sup>	Relativ sysselsättning <sup>4</sup>	Absoluta ohälsotal <sup>5</sup>	Relativa ohälsotal <sup>6</sup>	Relativ inkomst <sup>7</sup>		
HÖÖR	107	(101)	109	274	140	169	53	87	70
MÖRBYLÅNGA	108	(184)	281	284	79	48	64	97	100
ÄNGELHOLM	109	(84)	160	258	60	35	75	118	246
HALLSBERG	110	(124)	141	13	199	232	162	75	147
BÅSTAD	111	(102)	159	254	120	46	49	108	219
DALS-ED	112	(163)	59	208	226	228	103	74	52
GOTLAND	113	(215)	279	259	167	175	34	62	30
KARLSKRONA	114	(91)	134	60	246	274	12	30	154
LULEÅ	115	(136)	166	85	117	122	130	119	166
HÄLLEFORS	116	(164)	42	5	278	258	226	166	84
SIGTUNA	117	(33)	14	157	34	57	223	258	271
LEKSAND	118	(120)	259	235	88	41	174	115	71
SÄTER	119	(158)	260	192	204	249	97	61	7
GISLAVED	120	(51)	35	143	12	19	202	289	180
PERSTORP	121	(103)	34	82	213	178	179	135	125
UDDEVALLA	122	(86)	87	54	145	160	132	116	208
HULTSFRED	123	(135)	98	33	211	133	199	80	161
STORFORS	124	(204)	51	8	276	273	243	112	13
ÅSELE	125	(21)	223	139	230	63	63	17	259
KÖPING	126	(167)	38	78	164	190	245	168	28
KUNGSÖR	127	(75)	77	86	86	82	259	221	48
OVANÅKER	128	(261)	290	180	185	206	59	50	35
HUDDIKSVALL	129	(192)	235	175	170	156	96	44	94
SUNDSVALL	130	(99)	192	121	113	127	110	70	217
DANDERYD	131	(58)	58	255	81	95	4	240	277
BRÄCKE	132	(150)	204	61	260	245	58	6	229
LAXÅ	133	(183)	106	42	146	62	276	129	60
STAFFANSTORP	134	(97)	115	220	46	103	100	236	157
ÖVERKALIX	135	(107)	222	71	224	87	183	91	82
UPPSALA	136	(57)	41	112	75	116	129	268	197
ARVIKA	137	(171)	120	118	220	202	184	57	45
FAGERSTA	138	(206)	27	35	208	204	257	223	42
HÖGANÄS	139	(78)	125	188	91	51	74	126	278
GÖTENE	140	(201)	179	170	57	79	187	205	93
ÖRNSKÖLDSVIK	141	(146)	249	103	175	201	27	33	244
GÄVLE	142	(134)	107	76	173	222	54	110	204
SMEDJEBACKEN	143	(281)	172	197	210	224	266	152	1



**Älmhultsmodellen.** Andrea Schroeder har både tillgång till kommunens introduktionsprogram för invandrare och, som gift med en Ikea-anställd, möjlighet att få hjälp av Ikeas egna integrationsarbetare.

## »Vi behöver fler bostäder«

Knivsta har klättrat från femtonde till andra plats i Fokus integrationsranking. Göran Nilsson (m) är kommunstyrelsens ordförande i Knivsta.

### Varför är ni så bra på integration?

– Jag ska inte säga att det finns ett ointresse, men däremot ser inte Knivstaborna i gemen invandrarna som något speciellt. Man uppmärksammar inte dem som något problem. Vi har inget bostadsområde där invandrarna är koncentrerade, som i Malmö till exempel. På det sättet blir det lättare att smälta in. Och sen är vi givetvis gynnade av förutsättningar som vi själva inte råder över. Vi är en del av landet där det är låg arbetslöshet och vi har goda kommunikationer till Stockholm, Uppsala och Arlanda. De grundförutsättningarna gynnar också invandrargrupper.

### Finns det samma attityd hos politiker, att ni inte har någon speciell politik gentemot invandrarna?

– Ja, vi återspeglar ju befolkningen, så det tror jag är en av grunderna. Sen betonar vi att de nätverk som finns i kommunen – föreningsliv, politiska partier, idrottsrörelser, hembygdsföreningar, näringsliv – ska involveras i flyktingmottagandet.

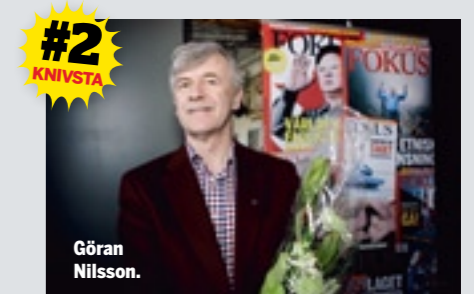
### När ni nu är så bra på integration, varför tar ni emot så få flyktingar i förhållande till er storlek?

– Det hänger ihop med att vi har ont om bostäder. Vi gjorde en viktig aktivitet för ensamkommande flyktingbarn när vi köpte en fastighet. Det var lyckat. Ibland finns det ju grannar som försöker förhålla den typen av beslut. De här bostäderna är inga bra långsiktiga bostäder utan ett första steg in. Får vi omsättning

på bostäderna så kan vi ta emot ganska många flyktingar.

### Tycker du att nyanlända flyktingar ska få bosätta sig i vilken kommun de vill?

– Ja, absolut. Det har vi moderater hävdad hela tiden. Däremot ställer vi höga krav på att flyktingarna ska medverka till att komma in på arbetsmarknaden. Det är oerhört viktigt. Jag tror att det är en fördom att invandrare



vill bosätta sig på ställen där de har svårt att hitta arbete. De flesta invandrare är oerhört ivriga att få en inkomst. Jag känner ju många av dem. Speciellt ungdomar är verkligen inte den typen som vill ligga samhället till last. De drömmer om att bli stora företagare och åka BMW 700-serien.

### Finns det något ni skulle kunna bli bättre på?

– Just nu är ju allt upp och ned med konjunkturprognoser, men jag hoppas det snart är över. Då kommer vårt samhälle och vår demografiska profil i landet se ut så att vi i stället måste locka hit arbetskraftsinvandring. Vi måste konkurrera med länder som Spanien och Irland och andra länder som behöver mycket arbetskraft. ■

► Hennes man, precis som hon själv, är läderspecialist. Han fick arbete på Ikea med ansvar för lädersofforna. Då, för ett och ett halvt år sedan, bodde de i Shanghai.

– Under en timme i Shanghai såg jag fler människor än på ett helt år i Älmhult, säger hon.

Att flytta var inget svårt val. Shanghai var inte en bra stad för deras två små barn att växa upp i. Älmhult är tryggare. Synd bara att det inte finns något större behov för hennes garverikunskaper.

Klockan närmar sig lunch, men innan dagens lektion är slut är det dags för nu-

tidsoorientering. Christelle Jumba, Poonam Sharma och Andrea Schroeder bildar ett lag. Frågorna är svåra. Vem är Morgan Tsvangirai? Hur många stolar har Svenska Akademien? Vilken friidrottsgren tävlar Johan Wissman i?

Ingen av dem känner till Johan Wissman. De chansar på alternativ två, 400 meter. De gissar rätt.

Än har det inte blivit någon anställning för de tre kvinnorna. Ekonomiska krisen spökar. Christelle Jumba som vill bli sjuksköterska. Poonam Sharma som gärna tar ett arbete på ett försäkringsbolag, precis

som hon hade i Indien. Ändå ångrar de inte att de kom just till Älmhult.

– I Sverige tycker jag Älmhult är bäst. Ingen trafik. Du kan göra allt i lugn och ro. Allt är nära, man kan promenera vart man än ska, säger Poonam.

– Och så är det lätt att träffa vänner, fortsätter hon.

Men det blir mest andra invandrare som hon och de andra i klassen umgås med.

– Det är lite svårare att komma i kontakt med människor här än i Tyskland, säger Andrea.

Hon har ändå en viss fördel. Döttrarna går i förskolan, så hon träffar en del föräldrar. Och får tala svenska. Yngsta dottern pratar knappt någon tyska alls.

– Flyktingarna har det svårare. Vi kunde ta med oss allt. De var tvungna att lämna allt. Då är det svårare att integreras, säger Andrea.

Av det märks inget i Christelle Jumbas blick. Fem timmar har passerat sedan samhällskunskapsundervisningen tog slut. Hon, Poonam Sharma och tre andra kvinnor som invandrat till Älmhult är i simhallen. Det är tionde gången och

Christelle är fast besluten att lyckas simma en längd i 25-metersbassängen. Efter 17 meter tvingas hon ge upp första försöket. Kallsup och kramp i vänster vad.

### Inkomstspridning

Utlandsfödda har i genomsnitt lägre inkomst än svenskfödda. Störst är skillnaden i Lidingö där utrikes födda tjänar mindre än tre fjärdedelar jämfört med övriga kommuninvånare. I Smedjebacken i Dalarna däremot har utlandsfödda 15 procent mer i inkomst.



Andra försöket går bättre. Trött men nöjd klänger hon sig fast vid bassängkan- ten.

Snart ger hon sig i väg på sin tredje vända. Och det blir uppenbart att integration handlar om så mycket mer än bara arbete och språk. Det verkliga tuffa arbetet står varken näringslivet, kommunerna eller några eldsjälur för. De som får kämpa hårdast är människorna som kommer hit och ska ta sig in i det svenska samhället. Börja om sina liv. Som Christelle Jumba, Poonam Sharma och Andrea Schroeder. ■



Ibrahim Baylan och Per Schlingmann.

# »Du rullar ut röda mattan åt Åkesson«

**Politik.** För första gången möttes socialdemokraternas och moderaternas partisekreterare för att diskutera integration.

AV CLAES LÖNEGÅRD

**D**et finns flera faktorer som talar för det. Att när den tredje söndagen i september nästa år närmar sig, då kommer integrationspolitiken stå högt på dagordningen.

Invandringskritiska Sverigedemokraterna gör sitt yttersta för att det ska bli så. Två val i rad har partiet mer än fördubblat antalet väljare. 2006 fick de 2,9 procent av rösterna. Ökar de i samma takt kommer de in i riksdagen efter valet 2010. Läget är gynnsamt. Arbetslösheten kommer att vara hög, precis som när Ny demokrati tog hem 25 riksdagsmandat 1991.

Riksdagspartierna måste därför positionera sig.

**VID DEN FÖSTA DEBATTEN** mellan moderaternas partisekreterare Per Schlingmann och socialdemokraternas partisekreterare Ibrahim Baylan, anordnad i onsdags i samband med presentationen av Fokus integrationsrankning, höll opponenterna

med om att integrationen kommer att vara en viktig valfråga 2010. Och den kommer att kopplas till sysselsättningen i takt med att den ekonomiska krisen förvärras.

Däremot rådde det delade meningar om hur Sverigedemokraterna ska bemötas. Schlingmann var kritisk.

– Integrationsdebatten handlar aldrig om sakfrågor, alltid om spelstrategi gentemot Sverigedemokraterna. Det är ett fattigdomsbevis. Låt oss diskutera sakfrågorna, sa Schlingmann.

– Det är ofrånkomligt att integrationsdebatten tolkas valtaktiskt. Den partisekreterare som inte gör taktiska val gör inte sitt jobb. Och Schlingmann är en politisk räv, sa Baylan.

Han försökte sedan pressa Schlingmann.

– Vi kommer inte under några omständigheter ha ett samarbete med Sverigedemokraterna. Jag skulle vilja ha ett besked från dig också Schlingmann, sa Baylan.

– Vår policy, som vi tog fram efter valet

2006, om att inte samarbeta med Sverigedemokraterna står fast. Men att du och Mona Sahlin alltid lyfter fram den här frågan är att rulla fram röda mattan åt Sverigedemokraterna, sa Schlingmann.

– Är det verkligen ett nej?, undrade Baylan.

– Fortsätt du att ställa den frågan och du rullar ut röda mattan åt Jimmie Åkesson varje gång, svarade Schlingmann.

**OAVSETT HUR** integrationspolitiken ska tolkas så är det alliansen som har intagit den mer offensiva positionen den senaste tiden. I tåten har moderat migrationsministern Tobias Billström och folkpartistiske integrationsministern Nyamko Sabuni gått.

Storstadsförorterna har stått i centrum. De stäl- len som varit i mediernas blickfång den senaste tiden: Malmös Rosengård, Södertäljes Ronna och Stockholms Tensta.

Moderaternas förslag har handlat om att få nyanlända att bosätta sig på andra ställen, där invandrarna är färre och arbetstillfällena fler. Att bosätta sig i överetablerade kommuner skulle leda till sänkt ersättning. Och de som redan bor trångt och saknar egen försörjning ska inte ha rätt att ta hit anhöriga.

**SABUNIS UTSPEL** i förra veckan byggde på att mer handgripligen omvandla förorter- nas miljonprogramsområden. Rusta upp och ombilda till bostadsrätter, tvångsförvalta eftersatta fastigheter och riva de värsta.

De lär inte ha svårt att mötas, Sabuni, Billström och de andra allianskollegorna. Det är samma arbetslinje och samma ut- anförsöksområden de talar om.

Oppositionen varnar för röstfiske i grumligt vatten.

Men de har sam- tidigt svårt att enas om en ge- mensam integra- tionspolitik. Ingen av de fem rödgröna ar- betsgupper som tillsattes tidigare i år ska specifikt behandla integrationsfrågorna. Här är avståndet fortfarande stort. ■

**www.fokus.se**

Se debatten mellan Schlingmann och Baylan på [www.fokus.se](http://www.fokus.se)